

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	13
Wstęp	17
CZĘŚĆ I	
PODSTAWOWE INSTYTUCJE PUBLICZNEGO PRAWA GOSPODARCZEGO	21
1. Pojęcia podstawowe	21
1.1. Uwagi ogólne.....	21
1.2. Działalność gospodarcza	21
1.3. Zasadnicze determinanty działalności gospodarczej	23
1.4. Przedmiotowy aspekt działalności gospodarczej. Przedsiębiorstwo podmiotu gospodarczego	25
1.5. Pojęcie przedsiębiorcy. Konsekwencje prawne.....	27
2. Wolność gospodarcza.....	30
2.1. Teorie i wizje wolności gospodarczej.....	30
2.1.1. Uwagi ogólne	30
2.1.2. Klasyczne ujęcie wolności. Idea ładu samorządnego	31
2.1.3. Neoliberalizm.....	32
2.1.4. Ordoliberalizm niemiecki	33
2.1.5. Współczesny konserwatyzm	33
2.1.6. Społeczna nauka Kościoła (nurt personalistyczny)	34
2.2. Istota wolności gospodarczej	35
2.3. Kształtowanie się normatywnych podstaw dla wolności gospodarczej.....	37
2.4. Ujęcia wolności gospodarczej w polskiej doktrynie prawniczej	38
2.5. Wolności i swobody gospodarcze w perspektywie prawa Unii Europejskiej	40
2.6. Konstytucyjne ujęcie wolności	43
2.6.1. Podstawowe założenia	43
2.6.2. Aksjologiczne podstawy wolności gospodarczej	43
2.6.3. Wartość wolności (gospodarczej).....	44
2.6.4. Dobro wspólne w kontekście granic wolności gospodarczej	46
2.6.4.1. Wymiary dobra wspólnego.....	46

2.6.4.2. Rzeczpospolita jako dobro wspólne obywateli	46
2.6.4.3. Etyczna i aksjologiczna perspektywa dobra wspólnego	47
2.6.4.4. Zasada proporcjonalności	48
2.6.5. Godność człowieka jako źródło praw i wolności. Hierarchia wartości	49
2.6.6. Odpowiedzialność w wolności	50
2.7. Zasada równości (prowadzenie działalności gospodarczej na równych prawach)	51
3. Wpis do rejestru. Krajowy Rejestr Sądowy	52
3.1. Uwagi ogólne.....	52
3.2. Rejestry podmiotów gospodarczych (przedsiębiorców) w ujęciu historycznym	53
3.3. Krajowy Rejestr Sądowy	55
3.3.1. Krajowy Rejestr Sądowy. Istota nowego prawa rejestrowego ukształtowana na fundamentach ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym	55
3.3.2. Rejestr przedsiębiorców	56
3.3.3. Rejestr stowarzyszeń i innych organizacji nie będących przedsiębiorcami	59
3.3.4. Rejestr dłużników niewypłacalnych.....	60
3.4. Ewidencja Działalności Gospodarczej.....	61
3.4.1. Ewidencjonowanie działalności gospodarczej w perspektywie historycznej	61
3.4.2. Zasady prowadzenia ewidencji działalności gospodarczej	65
3.4.3. Postępowanie ewidencyjne	66
3.4.4. Wpis do ewidencji. Decyzja o wpisie	66
3.5. Działalność gospodarcza w rolnictwie (produkcja rolna, zwierzęca, ogrodnictwo oraz sadownictwo).....	67
4. Prowadzenie działalności gospodarczej przez obywateli państw obcych (cudzoziemców) i przedsiębiorców zagranicznych.....	70
4.1. Uwagi ogólne.....	70
4.2. Kształtowanie się statusu przedsiębiorców zagranicznych (z innych państw) w okresie dochodzenia do członkostwa w Unii Europejskiej	70
4.2.1. Sytuacja podmiotów zagranicznych działających na podstawie ustawy z 1982 r.	70
4.2.2. Spółki działające na podstawie ustawy o spółkach z udziałem zagranicznym z 1991 r.	71
4.2.3. Stosowanie noweli z 1996 r. ustawy o spółkach z udziałem zagranicznym.....	71
4.2.4. Stosowanie prawa w okresie przejściowym	72
4.2.5. Droga do zasady równości w zakresie działalności przedsiębiorców zagranicznych w okresie przedakcesyjnym	73
4.2.6. Podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej przez obywateli państw obcych. Problemy okresu przedakcesyjnego	75

4.3.	Status przedsiębiorców zagranicznych w Polsce po uzyskaniu członkostwa w Unii Europejskiej	76
4.3.1.	Uwagi wstępne	76
4.3.2.	Przedsiębiorcy z Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego	77
4.3.3.	Cudzoziemcy posiadający Kartę Polaka	78
4.3.4.	Cudzoziemcy z zezwoleniem na osiedlenie się w Polsce	80
4.3.5.	Cudzoziemcy z zezwoleniem na pobyt rezydenta długoterminowego WE	80
4.3.6.	Cudzoziemcy znajdujący się w szczególnej sytuacji	81
4.3.7.	Uchodźcy	82
4.3.8.	Cudzoziemcy korzystający z ochrony czasowej	82
4.3.9.	Członkowie rodzin uprawnionych przez prawo polskie kategorii cudzoziemców	83
4.3.10.	Pobyt tolerowany	83
4.4.	Prowadzenie działalności gospodarczej przez cudzoziemców (przedsiębiorców zagranicznych), którzy nie mogą wykonywać działalności na takich samych zasadach jak obywatele Polski	84
4.4.1.	Uwagi wstępne	84
4.4.2.	Zasada wzajemności jako konsekwencja zobowiązań międzynarodowych w stosunku do przedsiębiorców z państw trzecich	84
4.4.3.	Prowadzenie działalności gospodarczej przez osoby zagraniczne przy braku wzajemności	86
4.4.4.	Ograniczenia w prowadzeniu działalności gospodarczej przez inwestorów zagranicznych na podstawie ustaw szczególnych	87
5.	Oddziały i przedstawicielstwa przedsiębiorców zagranicznych	89
5.1.	Oddziały przedsiębiorców zagranicznych	89
5.1.1.	Uwagi wstępne	89
5.1.2.	Geneza i rozwój problematyki oddziałów przedsiębiorców zagranicznych w prawie polskim	89
5.1.3.	Zakres działalności oddziału. Podstawowe wyznaczniki oddziału	93
5.1.3.1.	Uwagi wstępne	93
5.1.3.2.	Podmiotowość prawna	93
5.1.3.3.	Konsekwencje prawne braku osobowości podmiotowości prawnej	95
5.1.3.4.	Zdolność samobilansowania	96
5.1.3.5.	Rozwiązywanie problemów wielokrotnego opodatkowania	99
5.1.3.6.	Wyodrębnienie organizacyjne i strukturalno-techniczna samodzielność	100
5.1.3.7.	Zakres prowadzonej działalności gospodarczej	101
5.1.4.	Oddziały działające na podstawie przepisów szczególnych	101

5.1.5. Reprezentowanie przedsiębiorcy zagranicznego	103
5.1.6. Wpis do rejestru przedsiębiorców	106
5.1.7. Zakaz wykonywania działalności gospodarczej	107
5.2. Przedstawicielstwa zagraniczne	110
5.2.1. Uwagi ogólne	110
5.2.2. Pojęcie przedstawicielstwa	111
5.2.3. Przedstawicielstwo a oddział	111
5.2.4. Istota i zakres działania przedstawicielstw	112
5.2.5. Wpis do ewidencji	114
5.2.6. Zaświadczenie	115
5.2.7. Odmowa wpisu do ewidencji	116
5.2.7.1. Uwagi ogólne	116
5.2.7.2. Zagrożenie dla bezpieczeństwa i obronności państwa	116
5.2.7.3. Zagrożenie dla ochrony ważnego interesu publicznego	117
5.2.7.4. Zagrożenie dla ochrony tajemnicy państwowej	118
5.2.7.5. Przekroczenie zakresu działania	119
5.2.7.6. Nieusunięcie braków formalnych	119
Bibliografia	120

CZĘŚĆ II

KONCESJE I ZEZWOLENIA W DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	127
1. Istota koncesji i zezwoleń	127
2. Koncesjonowanie działalności gospodarczej w perspektywie historycznej (zakres koncesjonowania)	128
2.1. Koncesje w okresie II Rzeczypospolitej (prawo przemysłowe z 1927 r.)	128
2.2. Koncesjonowanie działalności gospodarczej w świetle ustawy z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej	129
2.3. Zakres działalności koncesjonowanej pod rządami ustawy – Prawo działalności gospodarczej	132
2.4. Dylematy związane z koncesjonowaniem działalności gospodarczej w zakresie budowy i eksploatacji autostrad oraz przewozów kolejowych w okresie przed przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej	134
2.4.1. Uwagi ogólne	134
2.4.2. Problem publicznoprawnej reglamentacji działalności w zakresie budowy autostrad i dróg szybkiego ruchu	135
2.4.3. Zarządzanie liniami kolejowymi oraz wykonywanie przewozów kolejowych	138
3. Koncesjonowanie działalności gospodarczej	141
3.1. Uwagi wstępne	141
3.2. Górnictwo i kopalnictwo	142
3.3. Wytwarzanie i obrót materiałami wybuchowymi, bronią i amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym	144

3.4. Wytwarzania, przetwarzanie, magazynowanie, przesyłanie, dystrybucja i obrót paliwami i energią.....	151
3.5. Ochrony osób i mienia.....	154
3.6. Transport lotniczy oraz wykonywanie innych usług lotniczych.....	156
3.7. Rozpowszechnianie programów radiowych i telewizyjnych.....	162
4. Zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej	171
5. Działalność gospodarcza regulowana.....	173
6. Tryb i zasady udzielania koncesji. Postępowanie w sprawach koncesyjnych (udzielania zezwoleń).....	176
6.1. Postępowanie koncesyjne.....	176
6.2. Czas koncesji.....	177
6.3. Rekoncesja.....	178
6.4. Przetarg na koncesję.....	179
6.5. Promesa koncesji.....	181
6.6. Organ koncesyjny.....	182
6.7. Specyfika postępowań koncesyjnych.....	185
6.8. Podstawowe elementy koncesji.....	187
6.9. Wniosek o udzielenie koncesji.....	188
6.10. Udzielanie koncesji.....	194
6.11. Odmowa udzielenia koncesji	196
6.12. Kontrola organu koncesyjnego.....	198
6.13. Cofnięcie koncesji	201
6.14. Zabezpieczenia majątkowe	204
6.15. Warunki wykonywania koncesji	205
7. Wygaśnięcie obowiązku uzyskania koncesji i zezwoleń	209
Bibliografia	212

CZĘŚĆ III

HANDEL ZAGRANICZNY	217
1. Pojęcie handlu zagranicznego.....	217
2. Uwarunkowania międzynarodowe obrotu towarowego z zagranicą.....	219
2.1. Zasady podstawowe obrotu towarowego z zagranicą.....	219
2.2. Ogólne Porozumienie w Sprawie Taryf i Handlu (GATT)	220
2.3. Światowa Organizacja Handlu (WTO)	222
2.4. Środkowoeuropejska Umowa o Wolnym Handlu (CEFTA).....	223
3. Taryfowe, pozataryfowe i parataryfowe instrumenty reglamentacji obrotu towarowego z zagranicą.....	225
3.1. Uwagi wstępne	225
3.2. Taryfowe instrumenty reglamentacji obrotu towarowego z zagranicą	225
3.3. Pozataryfowe instrumenty reglamentacji obrotu towarowego z zagranicą	231
3.3.1. Uwagi ogólne	231
3.3.2. Pozataryfowe publicznoprawne ograniczenia obrotu z zagranicą w Polsce przed przystąpieniem do Unii Europejskiej	232

3.3.2.1. Uwagi wstępne	232
3.3.2.2. Administrowanie obrotem towarowym z zagranicą przed przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej.....	232
3.3.2.3. Ochrona przed nadmiernym przywozem towarów na polski obszar celny.....	235
3.3.2.4. Dumping.....	237
3.3.3. Administrowanie obrotem towarowym z zagranicą.....	239
3.3.3.1. Uwagi wstępne	239
3.3.3.2. Automatyczna rejestracja danych.....	240
3.3.3.3. Kontyngenty.....	241
3.3.3.4. Stosowanie instrumentów antysubwencyjnych.....	242
3.3.3.5. Ochrona przed przywozem towarów po cenach dumpin- gowych.....	244
3.3.3.6. Ograniczenia w zakresie obrotu z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa	246
3.3.3.7. Inne pozataryfowe instrumenty reglamentacji obrotu towarowego z zagranicą	249
3.4. Parataryfowe instrumenty reglamentacji obrotu towarowego z zagranicą	251
3.4.1. Uwagi ogólne	251
3.4.2. Parataryfowe instrumenty wynikające z taryfy celnej	251
3.4.2.1. Uwagi wstępne	251
3.4.2.2. Kontyngent celny	251
3.4.2.3. Plafony taryfowe	253
3.4.2.4. Zawieszenie poboru ceł.....	253
3.4.3. Podatki.....	253
4. Prawo celne	255
4.1. Podstawy prawa celnego w Polsce w kontekście członkostwa Polski w Unii Europejskiej.....	255
4.2. Unia celna.....	258
4.3. Instytucje podstawowe prawa celnego.....	260
4.3.1. Uwagi ogólne	260
4.3.2. Cło.....	260
4.3.3. Pochodzenie towarów	262
4.3.4. Wartość celna towarów	264
4.3.5. Reguły pochodzenia	266
4.3.6. Taryfa celna.....	268
4.3.7. Organy celne. Służba Celna.....	272
4.4. Procedury celne.....	276
4.4.1. Uwagi ogólne	276
4.4.2. Dopuszczenie towaru do obrotu	279
4.4.3. Tranzyt.....	279
4.4.4. Uszlachetnienie czynne.....	281
4.4.5. Uszlachetnienie bierne	283

4.4.6.	Przetwarzanie pod kontrolą celną	284
4.4.7.	Odprawa czasowa	284
4.4.8.	Składy celne.....	284
4.4.9.	Procedura wywozu	286
4.5.	Zwolnienia celne i operacje uprzywilejowane	286
5.	Elektroniczny obrót towarowy	292
5.1.	Uwagi wstępne.....	292
5.2.	Podstawowe relacje w handlu elektronicznym	292
5.3.	Istota handlu elektronicznego	294
5.4.	Handel elektroniczny w prawie wspólnotowym i międzynarodowym	295
5.5.	Rozwój prawa polskiego w sferze <i>e-commerce</i>	297
5.6.	Podpis elektroniczny	298
5.7.	Transakcje <i>m-commerce</i>	300
5.8.	Ważniejsze problemy związane z handlem elektronicznym	301
6.	Prawo wspólnotowe jako normatywna podstawa obrotu towarowego z zagranicą	304
6.1.	Korzenie Unii Europejskiej i prawa wspólnotowego	304
6.1.1.	Ojcowie założyciele.....	304
6.1.2.	Chrześcijańskie korzenie wspólnoty europejskiej.....	305
6.1.3.	Ojciec Święty Jan Paweł II a integracja europejska	306
6.2.	Podstawy prawa wspólnotowego	310
6.3.	Traktaty	310
6.3.1.	Uwagi wstępne	310
6.3.2.	Traktat paryski o utworzeniu Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (<i>Communauté Européenne du Charbon et de l'Acier</i>)	310
6.3.3.	Traktaty rzymskie (TWE) I	311
6.3.4.	Traktaty rzymskie (TWE) II.....	312
6.3.5.	Traktat fuzyjny (<i>Merger Treaty</i>)	312
6.3.6.	Jednolity Akt Europejski (<i>Single European Act</i>) – SEA.....	312
6.3.7.	Traktat o Unii Europejskiej (<i>Treaty on European Union</i>) – TUE	312
6.3.8.	Traktat amsterdamski.....	316
6.3.9.	Traktat nicejski	316
6.3.10.	Układ z Schengen.....	317
6.3.11.	Traktat ustanawiający Konstytucję dla Europy	318
6.3.12.	Traktat z Lizbony	323
6.4.	Traktat akcesyjny.....	324
6.5.	Wtórne prawo wspólnotowe	328
6.5.1.	Uwagi ogólne	328
6.5.2.	Rozporządzenia	329
6.5.3.	Dyrektywy	329
6.5.4.	Decyzje ramowe	332
6.5.5.	Zalecenia	333

6.5.6. Opinie.....	333
6.5.7. Umowy międzynarodowe z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi	333
6.5.8. Umowy zawierane między państwami członkowskimi UE	334
6.6. Stosowanie prawa wspólnotowego. Zasady ogólne.....	334
6.6.1. Uwagi wstępne	334
6.6.2. Prawo wspólnotowe a konstytucja	335
6.6.2.1. Prawo polskie a prawo UE w kontekście polskiego po- rządku konstytucyjnego – dylematy podstawowe.....	335
6.6.2.2. Orzecznictwo sądów konstytucyjnych krajów członkow- skich UE w sprawach relacji prawo wspólnotowe – kon- stytucja	336
6.6.2.3. Sprawa Europejskiego Nakazu Aresztowania w kontek- ście zasady nadrzędności konstytucji	338
6.6.2.4. Nadrzędność Konstytucji RP nad prawem UE w orzeczni- ctwie Trybunału Konstytucyjnego RP.....	342
6.6.3. Podstawowe zasady unijnego ładu prawnego w perspektywie relacji prawo Unii Europejskiej (wspólnotowe) – prawo krajowe	345
6.6.3.1. Zasada warunkowego i dobrowolnego ograniczenia su- werenności	345
6.6.3.2. Zasada pierwszeństwa fundamentalnych umów.....	347
6.6.3.3. Zasada pierwszeństwa prawa wspólnotowego	349
6.6.3.4. Zasada rezultatu (celowości) dyrektyw unijnych.....	353
6.6.3.5. Zasada kompetencji	355
6.6.3.6. Zasada pomocniczości.....	359
6.6.3.7. Zasada proporcjonalności	365
6.6.3.8. Zasada solidarności.....	368
Bibliografia	370
Skorowidz rzeczowy	377